

NEW YORK TIMES BESTSELLER

Új élet Keddtől!

A SOKAT MEGÉLT KATONA
ÉS A GOLDEN RETRIEVER,
AKINEK AZ ÉLETÉT
KÖSZÖNHETI

*finep
selection*

LUIS CARLOS MONTALVÁN
ÉS BRET WITTER

L U I S C A R L O S M O N T A L V Á N &
B R E T W I T T E R

Új élet Keddtől!

A SOKAT MEGÉLT KATONA ÉS A GOLDEN RETRIEVER,
AKINEK AZ ÉLETÉT KÖSZÖNHETI

Első kiadás

Könyvmolyképző Kiadó, Szeged, 2014

Papának és Keddnek...

Kettévágva

Egy villámsújtotta fán ültem;
egy vad és erőszakos esemény tanúján.
Egy félbevágott fán.

Hogy kerültem ide?

Mi történt itt?

Láttam félbevágott embereket.
Én is félbevágtam embereket.
Én is félbe vagyok vágva.

Két fél tényleg egy egész?

Itt vannak a lyukak.
A mély és magányos lyukak,
félbevágva.
Egy lyukas fa.

LUIS CARLOS MONTALVÁN

2009

BEVEZETÉS

AZ ELSŐ PILLANTÁS

ELŐSZÖR MINDENKI A KUTYÁT VESZI ÉSZRE. Valahányszor sétára indulunk a környékünkön, Felső-Manhattanben, minden szempár Keddre szegeződik. Sokan elbizonytalanodnak a nagy testű kutya láttán – Kedd harmincöt kiló, New York-i mércével mérve hatalmas –, de idővel még a legóvatosabbak is elmosolyodnak. Kedd kisugárzása mindenkit megenyhít. A kávészünetet tartó építőmunkások önkéntelenül is odakurjantanak neki, és az összes csinos fiatal lány meg akarja simogatni. Még a kisgyerekek is felfigyelnek rá.

– Nézd azt a kutyust, anyu! – mondják, amikor elhaladunk mellettük. – De aranyos!

És igazuk van. Kedd vitán felül a legaranyosabb golden retriever, akit valaha ismertem. Termetes külseje ellenére ösztönös jókedv árad belőle: játékos, bohókás, szertelen. Még séta közben is lerí róla, hogy remekül szórakozik. Persze nem úgy, ahogy az ostoba, nevetlen kutyuskák. Kedd egy pillanatra sem engedi el magát, legalábbis az utcán. Nyilván ő sem tudja megállni, hogy ne szimatoljon körbe, ha

más kutyák szagát érzi, de amikor éppen nem valamelyik tűzcsaphoz nyomja az orrát, olyan fejedelmi a tartása, mint a legelőkelőbb kutyáknak, és emelt fővel, tekintetét egyenesen előrszegezve vonul mellettem. A farkát is felfelé tartja; ez a magabiztosság jele, továbbá láttatni engedi tömött szőrzetét, ami sötétebb a megszokottnál, és még árnyékban is fényesen csillog.

Ez a gyönyörű bunda nem a véletlen műve. Kedd speciális tenyészetből származik. Háromnapos kora óta gondosan alakíttgatták a temperamentumát és a viselkedését. Nem hároméves, hanem háromnapos kora óta. Születésétől kezdve minden áldott nap tizenöt percig fésülték a szőrét, amit én, miután kétéves korában örökbe fogadtam őt, napi kétszer tizenöt percre módosítottam. Hazaérkezés után baba-törlőkendővel tisztogatom meg a mancsát. Hetente legalább egyszer kimosom a fülét és levágom a körmét. Amint észreveszem, hogy a talpán és a füle körül túlságosan megnőtt a szőr, azonnal visszacsipkedem a szálakat. Minden este megmosom a fogát csirkehús ízű fogkrémmel. A múltkor véletlenül Kedd fogkrémje akadt a kezembe, és amikor a számba dugtam a kefét, majdnem elhánytam magam. Borzalmas íze volt: mintha homokkal kevert szottyadt almát ettem volna. Kedd persze imádja. Szeret az ölemben üldögelni, amíg átfésülöm a bundáját. Szereti, ha mélyen bedugom a fültisztító pálcikát a hallójáratába. Amint megpillantja a fogkefét, felhúzza az ínyét, és a fogait villogtatva várja a csirkeízű homokot.

De nemcsak pazar bundája (kutyamércével mérve), feltűnően friss lehelete vagy fejedelmi tartása vonzza a tekintetet. A személyisége is. Amint az a borítófotón is látható, Kedd kifejező vonásokkal büszkélkedhet. Érzékeny, már-már szomorkás ábrázatát – én okos kutyatekintetnek nevezem, ami mintha folyton rád tapadna – széles, hamiskás mosoly ellensúlyozza. Kedd egyike azoknak a szerencsés

állatoknak, akiknek a szája természetesen felfelé görbül, így akkor is mosolygósnak tűnik, ha éppenséggel egykedvűen üget mellettem. Amikor pedig tényleg mosolyog, szó szerint fülig ér a szája. A nyelve a hasát verdesi. A fejét hetykén felveti. Az izmai elernyednek, és nemsokára az egész teste reszketni kezd a farka legvégéig.

Aztán ott van a szemöldöke, két hatalmas szőröcsomó a feje tetején. Amikor Kedd gondolkozik, véletlenszerűen húzogatja a szemöldökét, egyiket felfelé, a másikat lefelé. Ha a nevén szólítom, fel-le táncoltatja. Ha valami szokatlan szagot érez, hangokat hall a távolban vagy észrevesz valakit, és nem biztos az illető szándékaiban, vadul rebegteti. Amikor elmegyünk valaki mellett, mélyen ülő szeme sarkából lapos oldalpillantást vet az illetőre, felvonja a szemöldökét, széles, szívélyes mosolyra húzza a száját, és olyan hevesen csóválja a farkát, mintha azt mondaná: *Bocsi, látom én, hogy itt vagy, és szívesen játszanék is veled, de most dolgozom.* Mindenkiel megtalálja a hangot – ez a legjobb megfogalmazás; és mindezt barátságos természetének köszönheti. Gyakran előfordul, hogy a járókelők előkapják a mobiljukat, mert le akarják fotózni. Nem viccelek: Kedd nem mindennapi kutya.

Aztán persze engem is megpillantanak: a sztár árnyékában megbúvó nagy melákot. Latin származású vagyok – apai ágon kubai, anyai ágon Puerto Ricó-i –, de a „fehér latinok” csoportjához tartozom, akiket a fehér bőrük miatt akár kaukázusinak is nézhetnek. Százkilencven centi magas vagyok, és a több évtizednyi gyúrásnak köszönhetően – amit egy ideje sajnos hanyagolnom kell – széles vállú és izmos. Mi tagadás, kicsit eltunyultam, de jobb híján úgy fogalmaznék, a külsőm még mindig elég riasztó. Ezért is hívtak Terminátornak az amerikai hadseregben. Ezért is lettem százados, háborús bevetések irányítója, emellett pedig ezredszinten képeztem iraki katonákat,

rendőröket és határőröket. Más szóval semmi – még a darabos, me-rev járásom – sem utal arra, hogy rokkant lennék. Az embereknek inkább az az első benyomásuk velem kapcsolatban, hogy zsarú lehetek.

Amíg észre nem veszik a bal kezemben szorongatott botot, ami-re minden második lépésnél rá kell támaszkodnom. Ekkor jönnek rá, hogy döngő járásom és egyenes tartásom nem a gögösség jele, hanem fizikai szükségszerűség. Pedig még nem is látták a többi he-get: a törött csigolyákat meg a szétcincálódott térdet, ami a sántasá-gomat okozza. Nem tudnak a bénító migréneket és komoly egyen-súlyproblémát okozó traumás agysérülésről sem. A lelki sebek még ennél is mélyebben húzódnak: a hirtelen rám törő emlékek, a rém-álmok, a szorongás meg az agorafóbia, a pánikrohamok, amik akár egy ártalmatlannak tűnő üdítő doboz láttán – Irakban ezekbe he-lyezték a robbanóanyagot – is elfoghatnak. Nem tudják, hogy egy évet töltöttem teljes alkoholmámorban, így próbálván feldolgozni, hogy a családi életem, a házasságom és a karrierem egyszerre om-lott össze; nem tudják, hogy hónapokig hiába igyekeztem kilépni a lakásom ajtaján; nem tudják, mekkorát csalódtam mindazokban az eszmékben – kötelesség, becsület, tisztelet, összetartás –, amelyek-ben a háború előtt még olyan szilárdan hittem.

És mivel nem tudnak semmiről, sohasem érthetik meg teljesen, milyen kapcsolat fűz Keddhez. Bárhogy ajnározzák is a kutyámat, nem érezhetik át, mit jelent a számomra. Mert Kedd nem hétköz-napi kutya. Például, közvetlenül mellettem vagy pontosan két lé-péssel előttem halad, attól függően, éppen milyen hangulatban van. Levezet a lépcsőn. Több mint 150 vezényszót tanítottak be neki, és észreveszi, ha megváltozik a légzésem vagy felgyorsul a pulzusom – ilyenkor addig bökdös a fejével, amíg ki nem zökkent az emlékek

világából, és vissza nem térít a jelenbe. Ő véd a tömegtől, tereli el a figyelmemet a szorongásról, segít a mindennapi feladatokban. Még a szépsége is védelmet jelent, mert magára vonja az emberek figyelmét és megnyugtatja őket. Ezért tenyésztették ilyen gyönyörűre: nem azért, hogy a hiúságát legyezzessék vele, hanem azért, hogy az emberek felfigyeljenek rá, és egyúttal a hátán lévő fehér orvosi kereszttel ellátott piros mellényt is észrevegyék. Mert a szépséges, mázlista Kedd, a helyi menő csávó nem egyszerű házikedvenc, hanem magasan képzett munkakutya.

Kedd előtt mesterlövészeket véltem felfedezni a háztetőkön. Kedd előtt több mint egy órába telt, mire összeszedtem a bátorságomat, hogy elsétáljak a közeli italboltba. Naponta húszféle gyógyszert szedtem a fizikai fájdalomtól kezdve a súlyos agorafóbiáig mindenre, és még a legártalmatlanabb találkozások hatására is bénító migrén tört rám. Voltak napok, amikor alig bírtam lehajolni a sérült hátcsigolyáim miatt. Más napokon kilométereket sántikáltam teljes „homályban”, amíg egy utcasarokra érve arra nem ocsúdtam, hogy fogalmam sincs, hol vagyok, és miként kerültem oda. A traumás agysérülés miatt úgy megromlott az egyensúlyérzésem, hogy folyton elestem, sőt, egyszer még a betonlépcsőn is legurultam a metróban.

Kedd előtt nem tudtam dolgozni. Kedd előtt nem tudtam aludni. Egy ültő helyemben megittam egy egész üveg rumot, hogy kiűssem magam, de végül le se hunytam a szemem. Amikor mégis sikerült, iszonyatos dolgokat láttam: gyilkos támadókat, halott gyerekeket. Egy különösen fárasztó terápiás ülés után bementem egy kávézóba, és ahogy felnyitottam a laptopomat, egy iraki öngyilkos merénylet arca jelent meg előttem. Az ezredünkkel együttműködő iraki katonák sátra túl közel állt a járművek ellenőrzőpontjához, és

a bomba többeket szétszakított. Amikor megérkeztem, a sátor még javában füstölgött, hangosan vijjogtak a szirénák, és mindenütt testrészek heverték. Éppen egy leszakadt kart léptem át, hogy közelebb jussak az öngyilkos autójának csupasz vázához, amikor megláttam a merényletet. Nem a testét, ami megsemmisült. Nem a fejét, ami leszakadt a testéről és porrá hamvadt. Hanem az arcát, ami a robbanás nyomán egyben vált le a fejről, és most némán hevert a felfordulás kellős közepén, akárcsak egy gyerek álarca. A szemgödör üresen tátongott, de a többi testrész érintetlen volt: a szemöldök, az orr, a száj, még a szakáll is.

Három évig sikerült elfojtanom ennek az arcnak az emlékét, de amikor a terápia nyomán a felszínre bukkott, többé nem tudtam szabadulni tőle. Ott láttam a számítógép monitorján. A kávézó tévéjének képernyőjén. Hiába menekültem el, minden ház ablakában ez a kép tükröződött. Lerohantam a metróhoz, a botommal toltam magam. Zaklatottan betántorogtam az első kocsi, és összecsupoltam az ajtó mellett. Folyt rólam a víz, tisztán éreztem a bűzt, az adrenalin és a félelem sajátos elegyét. Szívből sajnáltam a mellettem ülő kifogástalanul öltözött fekete nőt, de nem bírtam megszólalni. Még a tekintetemet sem bírtam felemelni. Próbáltam mozdulatlanra dermedni. Lehunytam a szemem, de az öngyilkos merénylet leszakadt arca, ami egyszerre tűnt gonosznak, mégis nyugodtnak, beleégett a retinámba. Egész testemben reszkettem, miközben a szerelvény zakatolva haladt előre a sínen; lüktetett a fejem, görcsbe rándult a gyomrom, míg végül, a migrénbomba becsapódásának pillanatában, felpattantam az ülésről, feltéptem az ajtót, majd a két metrókocsi közti rés fölé görnyedve hányni kezdtem, és az életem megint csak ezer apró darabra hullva robbant ki belőlem.

Kedd előtt sehogy se bírtam összeszedni magam. Csak akkor kezdtem összerakosgatni és egyben tartani a szilánkokat, amikor ez a gyönyörű golden retriever, aki két éven át tanulta, hogyan változtassa meg a hozzám hasonlók életét, elválaszthatatlan társammá vált. Kedd még a leggyötrőbb félelmeimtől is megszabadított, és ezzel visszaadta az életkedvemet.

Úgyhogy nem, Kedd nem egyszerű házi kedvenc. Nemcsak azért tartom, hogy megnevettesen, odahozza a cipőmet, vagy legyen ki-vel játszanom a parkban. Nem vezet rá metaforikus életbölcssé-gekre. Nem üdvözl, amikor kinyitom az ajtót, mert mindketten ugyanazon az oldalon állunk. Végig mellettem van. Minden másodpercben. Együtt megyünk bevásárolni. Együtt járunk iskolába. Együtt taxizunk, együtt ebédelünk. Amikor esténként lefekszem, Kedd jó éjszakát kíván. Amikor felébredek, rögtön odajön hozzám. Amikor bemegyek egy nyilvános vécébe, ő is velem tart. Ott áll a piszoárnál. Közvetlenül mellettem.

Olyan szoros kapcsolat fűz össze minket, kutyát és embert, amit épkézláb ember fel sem érhet észszel, mert soha életében nem tapasztalt hasonlót. Amíg Kedd él, mindig mellettem lesz. Soha nem leszünk egyedül. Soha nem maradunk társaság nélkül. Soha nem lesz magánéletünk, még gondolatban sem, mert két együtt töltött év után teljesen egy hullámhosszra kerültünk, betéve ismerjük a másik rezdüléseit, és könnyedén olvasunk egymás gondolataiban.

Persze ez nem volt mindig így. Egy teljes évig kétórányi autóútra laktunk egymástól, és nem is tudtunk a másikról. 2007-ben mind a ketten olyan cudar állapotban voltunk, hogy az ismerőseink már attól tartottak, nem fogunk megmaradni. Ez is a történet része: az út, amit bejártunk, mielőtt eljutottunk idáig; a tapasztalatok, amik megteremtették az igényt. Mert itt nem pusztán egy munkakutyáról

meg a gazdájáról van szó; Kedd a legjobb barátom is egyben. Rokonlelkek vagyunk. Testvérek. Azt nem mondanám, hogy az ég is egymásnak teremtet minket, de pontosan azt adjuk a másiknak, amit az elvár tőlünk.

Ezért mosolygok mindig, amikor Keddel a Nyugati Száztizenkettedik utcai lakásom lépcsőjén napozunk. Mosolygok, mert valójában nem is Kedd rátermettsége, hanem a személyisége törte meg nálam a jeget és segített felszabadulni. Kedd vidám kutya. Imád élni. És ha a nap huszonnégy órájában egy ilyen lénnel vagy összezárva, nem tudod nem szeretni az életet. Mert a kutyám hatására, hosszú idő óta először, egyre jobban értékelem az élet apró örömeit. És nemcsak azért, mert mind a ketten nehezen jutottunk el idáig, hanem azért is, mert a barátság meghitt pillanatai teszik olyan felemelővé az életet – mindannyiunk életét.

– Szia, Kedd! – köszön valaki, kizökkentve a gondolataimból, mert bár alig két éve lakunk a Nyugati Száztizenkettedik utcában, Kedd máris óriási népszerűségnek örvend a környéken.

Kedd ilyenkor felkapja a fejét. Persze a szemöldökét is felvonja a kis szélhámos, de eszébe se jut esdeklő pillantást vetni rám a vállam fölött. Ő munkakutya. Túlságosan fegyelmezett ahhoz, hogy szíveséget kérjen, vagy hagyja, hogy a rajongói megzavarják. De a farkcsóválásából látom, hogy feszülten várja az új parancsot – „Köszönj szépen!” –, az egyetlen vezényszót, ami lehetővé teszi számára, hogy szolgálatban is megszimogattassa magát. Újabban szinte mindig beadom a derekam. Mert megbízom benne. Mert tudja a dolgát. Mert szereti az életet. Mert szeret kedveskedni, és ezzel engem is boldoggá tesz. És mert tudom, attól, hogy mások kezéhez is odadörgöli a fejét, még nem felejt el, hogy ő az enyém, én pedig az övé vagyok.

– Lefényképezhetem? Olyan édes kutya!

Fogalmad sincs róla, mennyire, gondolom magamban, miközben kivonulok a háttérből, hogy a fiatal lány lefotózhassa Keddet. És soha nem is fogod megtudni.

I. RÉSZ
KEDD

1. FEJEZET

ANYAI SZERETET

„Szeretet és munka... munka és szeretet, csupán ennyi kell.”

SIGMUND FREUD

KEDD 2006. SZEPTEMBER 10-ÉN SZÜLETETT, négy gyönyörű fajtiszta golden retriever-kölyök egyikeként. Nem, nem kedden. Vasárnap, úgyhogy ezt a magyarázatot nyugodtan el is vethetjük. Az évek során persze több elméletet is gyártottam magamnak. Kedden, a 2008-as elnökválasztás napján ismertük meg egymást. Szeretem a Rolling Stones „Ruby Tuesday”¹ című dalát. Az angol „kedd” szó a skandináv harcisten nevéből ered, magát a napot pedig a csínytevészek hindu istenének ajánlják, ami szintén eléggé találó.

Az igazat megvallva Kedd neve kész rejtély. Lehet, hogy az alomban csak négy kiskutya volt, de az ECAD (East Coast Assistance

¹ Rubint kedd.

Dogs)² – egy New York államban működő szervezet, ami fogyatékkal élők számára képez ki kutyákat – tizenhárom éves fennállása óta ő már a kétszázadik golden retriever-kölyök lehetett. A két évig tartó és huszonötezer dollárba kerülő kiképzést, ami nélkül nem válhatott volna belőle életmentő segítőtárs, egy neve elhallgatását kérő adományozó finanszírozta: ő adott nevet Keddnek és két testvéreinek, akiket Linusnak és Kéknek keresztelt el. Fogalmam sincs, ki ő, azt pedig végképp nem tudom, miért pont erre a névre esett a választása.

– Keddet sokat csúfolták a neve miatt – mesélte nekem az ECAD egyik munkatársa. – De most már mindenkinek tetszik.

Csak elképzelni tudom, milyen lehetett Kedd kölyökkorában. Kétéves volt, amikor megismertem, de mint mindenki más, én is láttam képeket újszülött golden retrieverekről, amint csupasz kis testükkel az anyjukhoz tapadnak, és mohón szopnak. Karcsú testük szépen belesimul az ember tenyerébe, imádnivaló pofijuk pedig ráncokba gyűrődik a szájuk körül, ami szomorú és gyámoltalan, ugyanakkor teljesen ellenállhatatlan külsőt kölcsönöz nekik. Kedd sötétebb sárga volt, mint a testvérei, és ha nem tévedek, ő lehetett az alom mókamestere, aki órákon át hancúrozott a testvéreivel, majd reszketeg léptekkel odébb csámpázott, és a boldogságtól kimerülten csuklott össze a földön. Kedd családszerető kutya volt; nem bírt meglenni a testvérei nélkül. Amikor egy kupacban heverték, nyilván Kedd narancssárga szőre és elsőként kinyílt, csodálkozó fekete szeme volt az, ami kirítt a fejek, lábak és farkak halványsárga kavalkádjából. Erős a gyanúm, hogy már akkor sem lehetett ellenállni apró gombszemének.

² A szervezet neve időközben megváltozott: Educated Canines Assisting with Disabilities (ECAD).

Kedd kölyökkora azonban nem erről szólt. Egyáltalán nem. Kedd arra született, hogy magasan képzett kutya – segítőkutya – váljon belőle, ezért már háromnapos korában – amikor még vakon, hasonló csúszva kereste az anyatejet – megkezdte tanulmányait. Egy állat életében a szopás a legmegnyugtatóbb tevékenység, azaz a legjobb jutalom is egyben. A pici, vaksi, háromnapos Kedd is akkor nyugodott meg igazán, amikor szophatott. Ilyenkor teljes biztonságban érezte magát, és az ECAD munkatársai ezt az érzést akarták elültetni benne az emberekkel kapcsolatban is. Kedd háromnapos volt, amikor Lu Picard, az ECAD tiszteletreméltó alapítója és vezető tréner megcsiklandozta a talpát szopás közben, hogy az anyatej kellette örömmel társítsa az ember érintését és szagát. Kedd olyan kicsi volt, hogy még nem fejlődtek ki az érzékszervei. Füle a fejére tapadt, szeme szorosan lehunyva. A talpa volt a legérzékenyebb testfelülete. Újszülöttként ez volt az egyetlen kapcsolata a külvilággal.

Kedd tizenöt naposan nyitotta ki kicsi, ártatlan szemét. Szinte magam előtt látom a pofiját: pihés nóziját, csöpp kis száját, a színek és formák sokaságára rácsodálkozó barna szemét. A füle is megnyílt, és végre más is felkeltette a figyelmét Lu érintésén kívül. Lu megsimogatta a lábát, és azt mondta: „pa-pa-pa”, aztán cuppogni kezdett, mintha puszt akarna adni. A szopás hangjait utánozta, az egyetlen neszt, amit Kedd ismert.

Most, hogy Kedd számára kinyílt a világ, Lu óvatosan elvette az anyja mellől. Kedd, akárcsak a testvérei, szűkülve követelte a tejet. Ez volt az egyetlen dolog, amit ismert, és biztonságra, kényelemre vágyott. Lu simogatni kezdte, és addig cuppogott neki, amíg lassan, fokozatosan abba nem hagyta a nyüsszítést. Amint megnyugodott, visszamehetett az anyjához. Lu így tanította türelemre és fegyelemre – az önuralom jutalmát érdemelt, a hiszti és az erőszak viszont nem.

Az ötödik héten kezdődött a formális képzés: Kedd pórázt kapott, és órákon át sétáltatták, majd megismertették a legegyszerűbb parancsokkal. Még a Green Chimney Farmra, egy kutyakiképző-központba is elvitték, ahol érzelmi és viselkedési problémákkal kezelt általános iskolás gyerekek – Kedd első, de nem utolsó páciensei – ételdarabkákat dugdostak a szájába. Nem azért, hogy kielégítsék a biológiai szükségleteit. Kedd még ekkor is csak egy aprócska szőr-csomó volt, alig látott, dülöngélve járt, és teljesen az édesanyjára volt utalva. Az ennivaló képzési célokat szolgált. A kölykök kezdetben az anyjuk által visszaöklendezett ételt eszik; a kicsik a nyálzagból tudják, hogy az étel ehető. Ez ösztönös bizalmat alakít ki bennük. Kedd így tanulta meg, hogy bízhat az emberekben.

Persze nem akart enni. Legalábbis kezdetben. Ahogy a többi kölyök sem. Emberi mércével mérve hét hónapos kisbabáknak számítottak, akiket idegenek etettek. Kedd tehát becsukta a száját. Megrázta a fejét. Amikor mégis a szájába tuszkolták a falatot, rögtön kiköpte. A gyerekek azonban tovább simogatták, biztatták, hogy egyen, és újabb falatot tukmáltak belé. Kedd eltolta a nyelvével, köhögni kezdett, szorosan lehunyta a szemét, és undorodva öltötte ki a nyelvét.

Végül aztán nyalogatni kezdte az ennivalót. Belátta, hogy hiába ellenkezik, és amúgy is éhes volt.

– Igen, igen, igen! Jó, jó, jó! – kiabálták a gyerekek.

A lelkükre kötötték, hogy erősítsék meg a helyes viselkedést, de inkább az izgalmaik és az örömeik volt harással Keddre, mintsem az, amit mondtak. A kutyák szeretnek örömet szerezni az embereknek. Falkaállatok; így vannak kódolva. Még az alig botorkáló újszülött kölykök is vidáman csóválják a farkukat, ha pozitív megerősítést kapnak.

Kedd tehát enni kezdett.

– Igen, igen, okos, okos!

Kedd örömeiben falni kezdett. A gyerekek újból megdicsérték.

– Okos kutya vagy, Kedd, okos kutya vagy.

Kedd így tanulta meg, hogyan kell a feladatára összpontosítania, miközben türelmes és nyugodt marad. Rájött, hogy nem feltűnő viselkedéssel tud jutalmat kicsikarni, hanem azzal, ha végrehajtja a feladatot. Kedd itt vonta le magának a legfőbb tanulságot: megéri követni az utasításokat, mert pozitív visszacsatolás és kedvesség lesz a jutalma.

Miután visszavitték az ECAD-be, az ellető ládából, ahol az újszülött kölyköket tartják, egy nagyobb, félig fedett, félig szabadon álló területre került, ahol kedvére szaladgálhatott és bunyózkodhatott a testvéreivel. Naponta háromszor szopott, de a szilárd táplálék bevezetése óta az anyja már nem tisztogatta le. Az anyakutyák mindig így viselkednek az elválasztás során, ami újabb lehetőséget kínál a továbblélésre. Lu faforgácsot szórt a ketrec aljára, és Kedd, aki már hathetesen ráhangolódott az emberekre, azonnal rájött, hogy a forgácsba kell kakilnia és pisilnie. Lu mindennap egy kicsit távolabb tette le a forgácsot, hogy Keddnek el kelljen távolodnia az anyjától, ha könnyíteni akar magán.

Néhány nap múlva egy fa- meg egy rücskös műanyag darab került a kölykök és az anyjuk közé. A kölykök, akik idáig ártatlanul játszadoztak a lábak, fülek és farkak meleg összeviszاسágában, most egy akadálypályán keresztül jutottak el az anyatejig. Mindig az alfahím ért oda elsőnek: átverekedte magát a rücskőkön, felmászott a fadarabon, végül elterült rajta. A többiek rögtön felbuzdultak a sikerén, és követték őt. Innen tudom, hogy sosem Kedd lett az első. Keddben nincs semmi falkavezérszerű, ezért is olyan ügyes munkakutya.

A legtöbb alfhím nem alkalmas munkakutyának, mert túlságosan önérzékes. Lu kutyáira ez nem igaz, mert a jó természetű kutyák pároztatásának köszönhetően nála még az alfhímek is jámborak. Lu szájából a „jámbor” jelző igazi bóknak számít. Azt jelenti, hogy a kutya nem csökönyös és domináns, hanem kedves és magabiztos – tökéletes munkakutya.

Kedd almában Kék volt az alfhím, de én mindig úgy képzeltem, hogy Kedd következett utána. Nem azért, mert ő volt az erősebb, bár jócskán túlnőtte a testvéreit. Nem is a magabiztossága miatt, bár tagadhatatlanul kíváncsi és makacs kutya volt. Kedd meghatározó tulajdonsága, legalábbis szerintem, a szeretetéttség: az, hogy az átlagosnál jobban igényli a simogatást és a babusgatást. Valahol azt hallottam, hogy kétféle kutya létezik: a ragaszkodó és a kevésbé ragaszkodó. A ragaszkodó kutya minden adandó alkalommal hozzád ér, a csípődhez dörgölőzik, amikor elmegy melletted, pihenés közben a lábfejre hasal, és ha leülsz, az öledbe teszi a mancsát. A kevésbé ragaszkodó kutya megtartja a három lépés távolságot, és bár a közeledben fekszik le, soha nem tolakszik melléd. Ettől persze még szeret téged. Veled van, de nagyobb szabadságot igényel.

Kedd ragaszkodó kutya. A ragaszkodó kutyák hierarchiájában Kedd az első számú alfhím. A szeretetből táplálkozik. A szeretet ugyanolyan alapvető dolog a számára, mint a víz vagy a levegő. Már a megismerkedésünkkor mindent bevetett, hogy megsimogassam, és a mai napig rendszeresen odabújik hozzám, vagy a kezemhez dörgöli a fejét. Szinte látom magam előtt az újszülött Keddet, amint szorosán lehunyt szemmel, erőlködve, energikus farkcsóválások közepette préseli át magát az akadály alatt, vagy lógó nyelvvel, remegő lábakkal egyszer, kétszer, háromszor is nekifut, mire sikerül hátrébb elterülnie az akadály túloldalán. Egyszerűen nem bír megenni

TETSZIK? MI IS NAGYON SZERETJÜK.

Szívből ajánljuk,
ha örökre és felszabadult percekre vágysz!

**Már rendelhető!
ÉLVEZD MIHAMARABB!**

**MOST
KEDVEZMÉNNYEL**

lehet a tiéd!

[Megnézem.](#)

NE HAGYD KI!

Rendeld meg most a kiadónál!

Még több jó könyv

megjelenését támogatod vele.

[Imádom a jó könyveket. Kérem máris!](#)

egyedül; ha akkor, kis kölyökkutyaként akárcsak egy pillanatra is elszakítják az anyjától, biztosan belepusztul. Szinte látom magam előtt, ahogy az állatkölykök bumfordi mozdulataival futásnak ered a rücskös talajon, és cérnahangon nyüszíteni kezd, amikor Lu visszatartja, aztán szépen, lassan kitisztul a feje, abbahagyja a remegést, egyenletesen veszi a levegőt, és engedelmesen vár a sorára.

Ez is a kiképzés része. A kölykök nemcsak parancsokat hajtanak végre; a munkamorált is el kell sajátítaniuk. Meg kell tanulniuk, hogyan lehetnek az emberek szolgálatára, és őszintén akarniuk kell az ezzel járó jutalmat. A következő két hétben Kedd egyre többet gyakorolt, és egyre kevesebb időt töltött az anyjával, így – ahogy az a kutyáknál szokás – mire nyolchetes korában teljesen elválasztották, már hetente négy napot töltött a kiképzőjével. Az édesanyja helyett már egyre inkább ahhoz a személyhez ragaszkodott, aki folyton mellette volt, parancsokat adott neki, és a póráz segítségével kommunikált vele. Első osztályú ellátásban volt része. Naponta kétszer átfésülték a bundáját; és a lehető legegészségesebb ételeket kapta. Amikor éppen nem dolgozott, a testvéreivel hancúrozott, így jó fizikumú, fejlett intellektusú kutya vált belőle. De nem kényeztették el. Ő is csak egy csavar volt a gépezetben, és a rendszeren belül minden, még a pihenőidő is azt a célt szolgálta, hogy Keddből ideális munkakutya váljon. A józan Lu Picard így fogalmazta meg a lényeget:

– Jár a szeretet, de nem ingyen. Szeretünk, ha rendesen dolgozol. Nem csak úgy a két szép szemedért.

Egy másik alkalommal azt mondta:

– Minden az ügyfél érdekében történik... Arra törekszünk, hogy minél nagyobb függetlenséget, minél nagyobb szabadságot és minél több pozitív visszacsatolást biztosítsunk neki.